

XÂY DỰNG "ĐẢNG TA LÀ ĐẠO ĐỨC, LÀ VĂN MINH": Ý NGHĨA SỐNG CÒN CỦA CHẾ ĐỘ

PGS.TS. BÙI ĐÌNH PHONG - THS. NGUYỄN ĐÌNH HOÀNG

Vào 5-1-1960, Hồ Chí Minh đến dự và phát biểu tại Lễ kỷ niệm 30 năm Ngày thành lập Đảng. Mở đầu bài phát biểu, Người khẳng định: Với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có quyền nói rằng: Đảng ta thật là vĩ đại! Trong bài nói ngắn của mình, Hồ Chí Minh 4 lần nhắc đến cụm từ "Đảng ta vĩ đại thật" và khẳng định:

*"Đảng ta vĩ đại như biển rộng,
như núi cao,
Ba mươi năm phấn đấu và
thắng lợi biết bao nhiêu tình.
Đảng ta là đạo đức, là văn minh,
Là thống nhất, độc lập,
là hòa bình ấm no.
Công ơn Đảng thật là to,
Ba mươi năm lịch sử Đảng là
cả một pho lịch sử bằng vàng!"*

Tổng kết của Hồ Chí Minh vừa khẳng định lịch sử quang vinh, sự cống hiến vĩ đại của Đảng đối với Tổ quốc và dân tộc, vừa đặt ra trách nhiệm lớn lao của Đảng trong sự nghiệp "thắng bền cùng và lạc hậu" để mãi mãi xứng đáng là một Đảng đạo đức và văn minh.

1. ĐẠO ĐỨC VÀ VĂN MINH LÀ "VÀNG RỒNG" LÀM CHO ĐẢNG TA VĨ ĐẠI

Đạo đức và văn minh của Đảng trong tư tưởng Hồ Chí Minh là sự thống nhất biện chứng. Đạo đức là khía cạnh nổi bật của văn minh và văn minh trước hết phải thể hiện ở đạo đức. Xét đến cùng, đó là văn hóa trong Đảng và pháp xây dựng Đảng về văn hóa. Cương lĩnh cách mạng Đảng ta vạch ra từ ngày thành lập (3-2-1930) cùng với sự lãnh đạo bền bỉ, kiên cường gần một thế kỷ kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc chính là đạo đức và văn minh cao cả nhất, sâu sắc nhất và bao trùm nhất của Đảng ta.

Là bộ tham mưu, đội tiên phong của giai cấp công nhân và dân tộc; ngoài lợi ích của dân tộc, của Tổ quốc, Đảng ta không có lợi ích gì khác. Là tổ chức của những người con ưu tú, đạo đức hàng đầu của đảng viên là suốt đời hy sinh phấn đấu cho lý tưởng cao đẹp: độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đạo đức

của Đảng là kết tinh, vun bồi đạo đức của hàng triệu đảng viên. Để "Đảng ta luôn là đạo đức, là văn minh", trong Đảng và mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn tuân thủ các nguyên tắc xây dựng Đảng: tập trung dân chủ; tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách; tự phê bình và phê bình; kỷ luật nghiêm minh và tự giác; đoàn kết, thống nhất trong Đảng; gần bó mật thiết với nhân dân và phải thường xuyên tự chính đôn, tự đổi mới.

Với vai trò vừa là người lãnh đạo, vừa là người dày tớ trung thành của nhân dân, đội ngũ đảng viên phải luôn rèn đức, luyện tài, vì theo Hồ Chí Minh, "có tài phải có đức. Có tài không có đức, tham ô hủ hóa có hại cho nước. Có đức không có tài, như ông Bụt ngồi trong chùa, không giúp ích gì được ai"⁽²⁾. Để "vừa hồng" trong cách làm việc và "vừa chuyên" trong lãnh đạo nhân dân, mỗi cán bộ, đảng viên của Đảng phải nỗ lực phấn đấu theo chỉ dẫn Hồ Chí Minh đã khẳng định trong trước tác của mình, nhất là các tác phẩm "Đường Cách mệnh"; "Sửa đổi lối làm việc"; "Đạo đức

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và các đại biểu nông dân Việt Nam xuất sắc

Ảnh: ĐAM DUY

cách mạng”, “*Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân*”, “*Di chúc*”, v.v.. Theo đó, mỗi cán bộ, đảng viên phải cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; phải thật thà, trung thành, hăng hái; phải trọng lợi ích của cách mạng hơn tính mệnh của mình; phải hy sinh lợi ích của mình cho Đảng, cho Tổ quốc và dân tộc... Bất kỳ bao giờ, bất kỳ công việc gì, mỗi đảng viên đều phải tính đến lợi ích chung, phải đặt lợi ích của Đảng, của dân tộc, của Tổ quốc lên trên hết, trước hết. Đồng thời, mỗi cán bộ, đảng viên phải “*giữ chủ nghĩa cho vững*”, căn cốt “*đoàn kết và thanh khiết*”; phải trung thực, chống dối trá, lừa lọc, hình thức, phô trương, nói không đi đôi với làm, nói nhiều làm ít, nghĩ một đằng, nói một đằng, làm một nẻo. Đảng và đội ngũ đảng viên của Đảng phải nghiêm túc thực hiện tự phê bình và phê bình trên cơ sở của tình đồng chí

thương yêu lẫn nhau để nhận ra khuyết điểm, tự sửa chữa và ngày một tiến bộ.

“Đảng ta là đạo đức, là văn minh” chính là một Đảng cách mạng chân chính luôn luôn biết tự chỉnh đốn, tự đổi mới, sáng tạo theo tinh thần Lênin để luôn trong sạch, vững mạnh, xứng đáng với vai trò tiền phong. Ở đó, những người cộng sản phải thường xuyên, liên tục, nghiêm túc tự phê bình và phê bình; phải có dũng khí nhìn vào sự thật, phải có gan vứt bỏ những nhận thức của ngày hôm qua không phù hợp với tình hình diễn biến của ngày hôm nay, nhất là phải biết “*thay đổi sách lược, chọn một con đường khác để đi tới đích của chúng ta, nếu con đường cũ, trong một thời gian nhất định nào đó, xem ra không thích hợp nữa, không đi theo được nữa*”⁽³⁾. Về mặt nguyên tắc và mục đích của cách mạng, độc lập dân tộc

và chủ nghĩa xã hội là bất di bất dịch, nhưng sách lược phải hết sức mềm dẻo, vì “*tình hình khách quan thay đổi hàng giờ hàng ngày, hôm nay đúng, hôm sau đã không hợp thời, nếu ta không tinh táo kiếm điểm những tư tưởng hành vi của ta để bỏ đi những cái quá thời, sai hỏng, nhất định ta sẽ không theo kịp tình hình, ta sẽ bị bỏ rơi, bị các bạn tinh táo nhanh nhẹn hơn vượt đi trước*”⁽⁴⁾. Tinh thần đó chính là phương châm hành động “*đi bất biến ứng vạn biến*” theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

“Đảng ta là đạo đức, là văn minh”, thể hiện tầm nhìn của Đảng luôn hướng tương lai, phù hợp với xu thế của thời đại. Trí tuệ của Đảng phải nghĩ tới những khó khăn, thách thức trong tương lai để vượt qua. Cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ ở tầm chiến lược phải để lại đằng sau những toan tính cá nhân, lợi ích

nhóm, cục bộ, không dính líu gì với vòng danh lợi, để nghĩ tới đại cục vì “dân giàu, nước mạnh, dân chủ công bằng, văn minh”. Trong Đảng, tất cả cán bộ, đảng viên đều bình đẳng trước kỷ luật của Đảng. Đảng viên ở bất cứ cương vị nào, nếu vi phạm kỷ luật của Đảng đều phải được xem xét, xử lý kỷ luật nghiêm minh, kịp thời đúng như Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Pháp luật phải thẳng tay trừng trị những kẻ bất liêm, bất kỳ kẻ ấy ở địa vị nào, làm nghề nghiệp gì”.

Một Đảng đạo đức, văn minh không bao giờ áp đặt sự lãnh đạo của mình lên quần chúng, mà thể hiện ở trí tuệ, đường lối, chính sách đúng đắn, thuận lòng dân. Đảng lãnh đạo, nhưng Đảng không thể đòi hỏi Mặt trận thừa nhận quyền lãnh đạo của mình, mà trong mọi mặt công tác Đảng phải tỏ ra là một bộ phận trung thành nhất, hoạt động nhất và chân thực nhất. Chỉ trong đấu tranh và công tác hàng ngày, khi quần chúng thừa nhận chủ trương, đường lối, chính sách đúng đắn và năng lực lãnh đạo của Đảng, thì Đảng mới giành được địa vị lãnh đạo. Mặt khác, Đảng lãnh đạo không thể theo cách “đóng cửa lại mà đặt kế hoạch, viết chương trình rồi đưa ra cột vào cổ dân chúng, bắt dân chúng theo”, vì “làm theo cách quan liêu đó thì dân oán. Dân oán, dù tạm thời may có chút thành công, nhưng về mặt chính trị, là thất bại”. Trong Đảng phải thấm nhuần nguyên tắc hành động: “Làm đúng ý nguyện của dân thì ắt thành. Làm trái ý nguyện của dân thì ắt bại”⁽⁶⁾. Sự lãnh đạo của Đảng không phải là một đặc quyền, không phải “đảng trị”, “dè đầu cưỡi cổ dân, vác mặt

làm quan cách mạng” mà là thực hiện một sứ mệnh: “Lãnh đạo là làm dày tờ nhân dân, và phải làm cho tốt”⁽⁷⁾.

Nói Đảng là đạo đức, là văn minh không thể không nói đến mối quan hệ mật thiết giữa Đảng và nhân dân. Đó là thuộc tính tự nhiên, là bản chất đặc trưng của chính Đảng Mác-xít chân chính và trở thành nguyên tắc hoạt động hàng đầu của Đảng ta. Xa rời nhân dân cũng có nghĩa là xa rời bản chất cách mạng của Đảng cách mạng chân chính. Gắn bó với nhân dân trở thành tiêu chí đánh giá bản chất cách mạng của Đảng. Theo đó, đội ngũ cán bộ, đảng viên luôn hướng về nhân dân, lắng nghe tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, tận tâm tận sức phục vụ nhân dân để “1) Làm cho dân có ăn. 2) Làm cho dân có mặc. 3) Làm cho dân có chỗ ở. 4) Làm cho dân có học hành” và coi đó là niềm hạnh phúc, vinh quang của mình. Hồ Chí Minh từng nói, chế độ ta là chế độ dân chủ, nghĩa là nhân dân làm chủ. Đảng ta là Đảng lãnh đạo, nghĩa là tất cả các cán bộ, từ Trung ương đến khu, đến tỉnh, đến huyện, đến xã, bất kỳ ở cấp nào và ngành nào cũng đều phải là người dày tờ trung thành của nhân dân. Cán bộ, đảng viên phải năng nổ, nhiệt tình, sâu sát nhân dân, gương mẫu đi đầu và dám chịu trách nhiệm trước nhân dân cả trong từng quyết định, lời nói và việc làm; phải luôn quyết tâm, bền bỉ, vượt qua gian khổ, quan tâm và tìm mọi cách giải quyết kịp thời, hiệu quả những nhu cầu bức thiết của nhân dân, kể cả hy sinh thân mình để bảo vệ nhân dân, phấn đấu vì sự ấm no, hạnh phúc của nhân dân.

“ Cách mạng Việt Nam đang đứng trước cả cơ hội và thách thức lớn. Tình hình đất nước và thế giới đang biến đổi từng ngày, có những diễn biến phức tạp, khó lường, do đó, xây dựng “Đảng ta là đạo đức, là văn minh” càng trở nên bức thiết, có ý nghĩa cực kỳ quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng và sự sống còn của chế độ”.

2. XÂY DỰNG “ĐẢNG LÀ ĐẠO ĐỨC, LÀ VĂN MINH” TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

Hiện nay, cách mạng Việt Nam đang đứng trước cả cơ hội và thách thức lớn. Tình hình đất nước và thế giới đang biến đổi từng ngày, có những diễn biến phức tạp, khó lường, do đó, xây dựng “Đảng ta là đạo đức, là văn minh” càng trở nên bức thiết, có ý nghĩa cực kỳ quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng và sự sống còn của chế độ. Từ thực tế công tác xây dựng Đảng, Đảng xác định rõ xây dựng, chỉnh đốn Đảng là công việc cực kỳ khó khăn, phức tạp, đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân, toàn quân phải tiến hành thường xuyên, liên tục. Nghị quyết Đại hội XII của Đảng đã đề ra 10 nhiệm vụ, giải pháp, trong đó, xác định vị trí số 1 trong 6 nhiệm vụ trọng tâm cần lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện có hiệu quả của nhiệm kỳ là xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. Tiếp đó, tại Hội nghị lần thứ 4 khóa XII, Ban Chấp hành Trung ương quyết định ban hành Nghị quyết chuyên đề về “*Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ*”.

Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII chỉ rõ: “Công tác xây dựng Đảng còn không ít hạn chế, khuyết điểm. Công tác giáo dục chính trị tư tưởng, nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, giảng dạy và học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh chưa đáp ứng yêu cầu... Nhiều cán bộ, đảng viên, trong đó có người đứng đầu chưa thể hiện tinh tiên phong,

gương mẫu; còn biểu hiện quan liêu, cửa quyền, chưa thực sự sâu sát thực tế, cơ sở. Công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật đảng chưa đủ sức răn đe, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái... Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi, có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn; tham nhũng, lãng phí, tiêu cực vẫn còn nghiêm trọng...”.

Đáp ứng yêu cầu của tình hình và nhiệm vụ, để tạo được chuyển biến rõ rệt về công tác xây dựng Đảng và chỉnh đốn Đảng, phát huy truyền thống cách mạng, bản chất giai cấp công nhân và tinh tiên phong của Đảng; xây dựng “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”, đội ngũ cán bộ, đảng viên cần tập trung thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Một là, kiên định lý tưởng cách mạng; vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phù hợp với thực tiễn Việt Nam. Kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới, chống giáo điều, bảo thủ, trì trệ hoặc chủ quan, nóng vội, đổi mới vô nguyên tắc. Nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ lý luận của mỗi cán bộ, đảng viên, trước hết của cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp.

Hai là, tiếp tục thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XII về “*Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” gắn với Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về “*Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự*

“ Phát huy dân chủ trong Đảng; thường xuyên tự phê bình và phê bình; thực hiện đúng đắn nguyên tắc tập trung dân chủ; tránh bệnh hình thức, ngại va chạm, làm không đến nơi đến chốn. Chủ động phòng và chống các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ” và Quy định 47-QĐ/TW về “*Những điều đảng viên không được làm*”- coi đó là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, lâu dài của các tổ chức cơ sở đảng và của mỗi cán bộ, đảng viên. Qua đó, góp phần ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp để nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của đảng viên và của nhân dân đối với Đảng.

Ba là, phát huy dân chủ trong Đảng; thường xuyên tự phê bình và phê bình; thực hiện đúng đắn nguyên tắc tập trung dân chủ; tránh bệnh hình thức, ngại va chạm, làm không đến nơi đến chốn. Chủ động phòng và chống các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự

Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương khóa XII đã thông qua những nghị quyết, kết luận quan trọng

chuyển hóa" trong nội bộ. Kiên quyết đấu tranh chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, chủ nghĩa cá nhân, lối sống cơ hội, thực dụng, bè phái, lợi ích nhóm, nói không đi đôi với làm. Xử lý có lý có tình đối với các biểu hiện suy thoái, tự diễn biến, tự chuyển hóa, chia rẽ, bè phái, mất đoàn kết và các hành vi vi phạm khác của cán bộ, đảng viên.

Bốn là, quán triệt quan điểm lấy dân làm gốc, gắn bó mật thiết với nhân dân: hướng về cơ sở, lắng nghe tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, phát huy vai trò làm chủ, sức sáng tạo và mọi nguồn lực của nhân dân. Xây dựng phong cách, tác phong công tác của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức,

phong cách Hồ Chí Minh. Theo đó, chú trọng học và làm theo Người về cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, luôn đặt lợi ích của Đảng và nhân dân lên trên hết, trước hết; tác phong nêu gương, dân chủ, giản dị, gần gũi quần chúng, v.v.. trong từng công việc hàng ngày, trong mọi lĩnh vực cuộc sống - coi đó là thước đo quan trọng trong mọi mặt công tác của cán bộ, đảng viên.

Năm là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và đổi mới nội dung sinh hoạt chi bộ; gắn nội dung sinh hoạt chi bộ với học tập và làm theo những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng, về rèn luyện đạo đức cách mạng. Coi kết quả việc rèn luyện, phấn đấu theo bản đăng ký của mỗi

cán bộ, đảng viên gắn với từng nhiệm vụ cụ thể là một trong những tiêu chí xét thi đua hằng năm của cán bộ, đảng viên; nhất là người đứng đầu các cơ quan, địa phương, đơn vị. □

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự Thật, xuất bản lần thứ 3, H, 2011, t.12, tr.403-404.

(2) (6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t.10, tr.345-346, 63.

(3) V.I.Lênin: *Toàn tập*, Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1978, t.44, tr.189.

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t.4, tr.28.

(5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t.6, tr.127.

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t.15, tr.292.